

Počet zmínek: 1

Online: 1 |

Seskupeno dle: Typu média

Seřazeno dle: Datum vydání - od nejnovějších

Online 1

Pohledem Petra Vebera (69) Tři opery, tři světy. Janáček, Ostrčil a Glass

[přejít na web](#), [zobrazit sken](#)

Online, Datum publikace: 23.10.2025 17:30, Datum importu: 23.10.2025 19:30, Zdroj: klasikaplus.cz, Autor: Petr Veber, Rubrika: SeriálPlus, Pohledem Petra Vebera, Periodicita: Denně, Provozovatel: klasikaplus.cz, Země: CZ, AVE: 5 000 Kč, GRP: 0,11, OTS: 10 000, Měsíční návštěvnost: 9 628, RU/den: 10 000

„Finále Jenůfy v režii Martina Glasera je jedním z nejzdařilejších divadelních řešení závěrečné katarze této opery.“

„I kdyby se po hrstce několika výlučných představení za Ostrčilovou Legendou z Erinou definitivně zavřela opona, stálo to za to.“

„Příklonem k repetitivně minimalistické hudbě se Glass kdysi nějakým zázrakem dotkl podvědomí posluchačů tak silně, že se k jeho hypnoticky nekonečným konsonancím stahují tak nezadržitelně, jak hlodavci za pišťalou krysaře.“

Tři města, tři večery, tři autoři, tři operní díla, tři různé, různorodé zážitky... a mnoho podnětů pro přemýšlení. Určitě víc než tři. V Brně hrají s novými tvářemi a hlasy v obsazení Janáčkovu Jenůfu, v Praze pro šest představení nastudovali Ostrčilovu Legendu z Erinu a v **Ostravě** dávají čtrnáctkrát, i s veřejnými generálkami šestnáctkrát, Glassův Proces. Otázky zatím tři: Je Janáček ještě stále tak strašně moc nesrozumitelný? Je Ostrčilova hudba opravdu mrtvá? A čím to je, že je Glassův minimalismus tak posluchačsky lákavý?

Janáčková Jenůfa, v Česku Její pastorkyňa, je operní klasikou, kterou se opájí i mezinárodní prostředí. V případě aktuální brněnské inscenace je režie Martina Glasera i po deseti letech od podzimní premiéry v roce 2015 stále komunikativní a fungující. V sobotu 18. října do pravidelného uvádění opery vstoupili tři noví pěvci – Kateřina Kněžíková jako Jenůfa, Jana Hrochová jako Kostelnička a Aleš Briscein jako Števa – a hudební vedení nově naplno převzal Robert Kružík. Jenůfa byla v dojemných emocích přesná a věrohodná, Kostelnička tentokrát byla méně panovačná a strach budící, nevyčnívala tolik. Pěvecky se obě debutantky vyznamenaly. Kateřina Kněžíková Jenůfu nezpívala úplně poprvé, i když v Brně ano, ale zvláště u Jany Hrochové je nutné ocenit, jak se s úplně novou postavou popasovala a že není za vrcholem jako některé jiné její představitelky – že ji opravdu zpívá. A Aleš Briscein? Stejně jako Jaroslav Březina coby introvertní Laca, imponuje v roli lehkovážného šohaje jak hereckou, tak hlasovou způsobilostí. Zvláště vezmou-li se v úvahu už tolikéřte odzpívané roky života obou zralých padesátníků.

Janáčkovu divadlo bylo v podstatě vyprodané, obavy, že Janáček je takový nějaký těžký a moderní, zůstaly stranou; v jeho Brně patrně ani nejsou obecně tak rozšířené, ale neznamena to, že by v tuzemsku už vůbec neexistovaly. Určitě se na ně dá ještě stále narazit. A přitom zrovna Její pastorkyňa, už stodvacetiletá, je tak přístupná...! Zvláště když se podaří podobná inscenace, jako je ta brněnská: napojená vizuálně – v krojích, scénograficky i v přirozeně psychologickém výkladu příběhu – na realistickou tradici, ale přitom nijak konzervativní, zaprášená či nenápaditá. Je plná jablek v prvním dějství, trochu dráždí posouvajícími se malými průchozími místnostmi v dějství druhém a využívá šikovně propadliště v dějství třetím: když všechno předchodí utrpení s účastníky svatby i s Kostelničkou zmizí Lacovi s Jenůfou ze života a oni dva náhle sami, ruku v ruce, odcházejí úplně prázdným setmělým jevištěm vstříc nové budoucnosti. Jde o jedno z nejzdařilejších divadelních řešení závěrečné katarze.

V případně podobného ztvárnění Janáčkovy hudebně i dramaticky geniální opery nejsou na místě ani výhrady, ani obavy. Na podobném představení si přijdou na své jak ti, kdo na operu chodí a dokonce třeba Jenůfu viděli už mnohde a mnohokrát, i ti, kdo si přišli pro první zkušenosti. Otázka k úvaze: jak to zařídit, aby právě takhle byla operní díla prezentována? Aby nebylo pochyb, že se klasika a současný přístup mohou setkat a protnout? Že není potřeba vykládat všechna díla „nově“ takovým způsobem, aby byl popřen některý z parametrů, například logický a věrohodný

děj a přirozená psychologie? Jak to zařídit, aby opera nutně nemusela být plná vyhroceného přehánění a úletů jen proto, že režisér hledá cosi absolutně originálního, dosud neviděného... a patrně ani neposlouchá hudbu? **Národní divadlo** Brno ukazuje, že klasika – a Jenůfa jí už dávno je – může žít i docela normálně, aniž by šokovala. A aniž by přitom nudila.

Opera pražského **Národního divadla** uvedla v říjnu v historické budově na vltavském nábřeží podruhé po sto letech raritně a záslužně Legendu z Erinu Otakara Ostrčila. Operu expresivní a symfonickou, nepříliš zpěvnou a hudebně nijak podmanivou či zapamatovatelnou, a přece sugestivně poutavou: dávnověce temnou a tragicky vášnivou. Námět je vzat z irských legend romanticky zpracovaných Juliem Zeyerem. Příběh bez kladných hrdinů se točí kolem lásky, zrady a pomsty i kolem nadpřirozeného daru a má v sobě syrovou ponouřost a tragiku. Jako čistokrevný severský mýtus je to v české opeře námět docela ojedinělý.

Skladatel příběh oděl a podpořil rozmáchlou, a přece strohou hudbou, která jakoby nehledí na potřeby operního provozu a také se ani trochu nepodbízí posluchačům. Orchester někdy přehlušuje pěvecké party. Pěvce ostatně Ostrčilova melodicko-harmonická invence ani příliš nevede; je poměrně nevstřícná, tonálně rozvolněná, značně upovídaná, složitá, symfonicky samostatná, vpřed tekoucí, tvrdá a také trochu upracovaná. Jde ovšem o hudbu, která jakožto nová věcnost a expresionismus patří k době vzniku stejně typicky jako neoklasicismus, jazzové inspirace či dada. Tedy o hudbu neznějící nijak překvapivě, jakkoli asi mnohý divák připustí, že na začátku dvacátých let vznikala i o dost „jedlejší“ tvorba než ta Ostrčilova. Maně při jejím poslechu přijde na mysl z romantiků Tristan Richard Wagner a dramata Zdeňka Fibicha a z Ostrčilových současníků Alban Berg nebo Paul Hindemith. Každé přirovnání však kulhá. Wagner je přes všechno vizionářství melodičtější a Fibich samozřejmě harmoničtější a konvenčnější.

Hudba Otakara Ostrčila z konce druhého desetiletí dvacátého století má své slabiny a úskalí, asi větší než Bergova a Hindemithova z dvacátých let, není na první poslech charakteristická ani bezprostředně dramaticky působivá, ale přesto je autorsky svébytná. Možná je dokonce Legenda z Erinu charakteristická právě absencí uchopitelnosti, vstřícnosti, služebnosti a líbivosti... Po nedělním večeru 26. října se v listopadu uskuteční ještě dvě představení, prozatím (a možná už navždy) poslední. Otázka, na kterou recenzenti museli narazit a narazili, zní: má vůbec smysl něco podobného a pro tak malý časový dosah oživovat?

Odpověď budiž kladná. I kdyby se po této hrstce několika výlučných představení za Legendou z Erinu definitivně zavřela opona, stálo to za to. Nejen jako nezastupitelná kulturní služba první scény a jako hudební objev, který vybral, prosadil a obětavě nastudoval Robert Jindra, ale i díky barvitě a zcela adekvátní vizuální podobě, za kterou stojí režisér Jiří Heřman, scénograf Dragan Stojčevski, Daniel Tesař za světelný design a s nimi ještě několik dalších – kostýmy, video, zřejmě i umělá inteligence... Dílo díky nim získalo maximum možné pozornosti.

Dirigent si prostřednictvím této konkrétní partitury doslova vyvzdoroval a vynutil pozornost Ostrčilovu odkazu, při představeních všemi těžce odpracovanou. Ale kdo jiný by měl realizovat takové objevy, i kdyby třeba nakonec nevedly k získání nového repertoárového kusu, než **Národní divadlo**?! A dokonce s těmi nejlepšími uměleckými silami, což se stalo. Kdyby za tímto uměleckým činem nestál sám hudební ředitel, kdyby za režijní a vizuální podobu neodpovídali lidé mající prověřený kredit těch s největší fantazií a tvůrčí potencí, kdyby nezpívali ti nejznámější ze sólistů, jako jsou Alžběta Poláčková, Jiří Brückler, Peter Berger, Svatopluk Sem, František Zahradníček a Lukáš Bařák (a s nimi skvěle česky deklamující Američan Seth Carico), byl by účinek a dopad tak specifické opery mnohem zanedbatelnější.

Takže otázka k úvahám: bylo to takhle správně? Samozřejmě, že se podobné projekty nijak snadno neprodávají, i proto je počet představení tohoto titulu tak malý. Celková bilance **Národního divadla** však určitě s občasnými podobnými donkichotskými počiny, z ryze ekonomického hlediska zcela určitě ztrátovými, musí počítat – a zřejmě jako se svého druhu veřejnou službou našťestí počítá.

Národní divadlo moravskoslezské v **Ostravě** také sahá pravidelně po dílech, která se běžně nehrají. Viděli jsme tam Brittena, Prokofjeva, Hindemitha, Meyerbeera, Martinů, Křičku, Haase, Krásu, Ullmanna a mnohé další... Tentokrát Jiří Nekvasil sáhl do současnosti: po Philipu Glassovi, po opeře Proces z roku 2014. Námět pocházející od Franze Kafky, patřícího do české, respektive pražské literatury, je samozřejmě důvodem. Glassova hudba je ovšem také důvodem. Od Einsteina na pláži z roku 1976 už jeho katalog operních děl čítá tři desítky titulů. Stal se díky tomu zřejmě nejhranějším operním skladatelem současnosti. A příklonem k repetitivně minimalistické, tedy výrazně úsporné a opakující se hudbě, se kdysi nějakým zázrakem dotkl podvědomí posluchačů tak silně, že se k jeho hypnoticky nekonečným konsonancím stahují tak nezadržitelně, jak hlodavci za píšťalou krysaře.

Libreto scenáristy a dramatika Christophera Hamptona napsané podle stejnojmenného románu Franze Kafky má jako středobod Josefa K, bez vysvětlení zatčeného, ale ponechaného zároveň bez jakýchkoli záchytných bodů na svobodě. Nepochopitelný soudní systém, všudypřítomná byrokracie a nemožnost najít cestu ven, tedy naprostá existencionální

bezmoc, působí velmi snově a surreálně, na rozdíl například od Julietty George Neveuxe a Bohuslava Martinů však navíc nijak poeticky a lyricky, ale spíše naprosto iracionálně a přes občasnou pokřivenou humornost absurdity i dost hororově. Přítomno je skryté napětí, které je stejně nepojmenovatelné a neuchopitelné, jako je zrádná Glassova hudba, prokluzující mezi prsty.

Glassův Proces měl premiéru v říjnu 2014 v londýnském Linbury Theatre, v **Ostravě** se hrál v české premiéře. Umístění inscenace do sakrálního prostoru starobylého katolického kostela sv. Václava – s pódium pod varhanní emporou, s hudebníky za jevištěm a s diváky sedícími ve strmě vyvýšených řadách sedadel zády k oltáři – podpořilo extravagantnost a mnohoznačnost díla. Běžné divadelní prostředí by mohlo svádět k povrchnějšímu diváckému přístupu, respektive k potřebě inscenaci hluboce propracovat. Dané scénografické řešení Davida Baziky si divák vtáhlo z velké části samo a divadelních a hereckých prostředků stačilo méně. Nevelký kostel nápomocně omezil auditorium a navazující pocit při vnímání produkce na komorní rozměry. Dirigent Bruno Ferrandis řídil vše dopodrobna, mimořádně fyzicky a zaujatě, zcela na očích publika. Jiří Nekvasil se režii přimkl k oproštěnému zvuku a epizodickému rozvrhu scén kongeniálně. Byl z toho i 17. října magický večer s podmanivou hudbou tvořenou několika nástroji a se zjednodušeným, ale o to přímočařejším spektáklem téměř středověké lidového charakteru. Obojí se zadíralo pod kůži se značnou intenzitou.

V Praze se doposud hrály tři Glassovy opery: v roce 1999 Pád domu Usherů, v roce 2003 Kráska a zvíře a v roce 2005 V kárném táboře. U všech tří produkcí byl Orchestr Agon a dirigent Petr Kofroň. V **Ostravě** se operní Glass teď hrál poprvé, přičemž kontextem ovšem je, že se hudba tohoto amerického skladatele, letos osmaosmdesátiletého, už opakovaně objevila na Ostravských dnech, festivalu „nekompromisních děl 20. a 21. století“. Například v roce 2013, za jeho zásadního interpretačního příspěvku, v podobě pětihodinové skladby Hudba ve dvanácti částech. Je tedy i v **Národním divadle moravskoslezském** na co navazovat.

Otázkou k úvahám je, jestli by Glassův Proces fungoval v **Ostravě** podobně vydařeně někde jinde, na nějaké komorní divadelní scéně. A jak by fungoval v Brně nebo v Praze... Ale otázkou je také, jestli posluchači přijde na mysl, že jde o avantgardu? Vždyť je to tak podpásově poslouchatelné! Pak pochopitelně člověka napadne, zda by dokázal publikum tak elektrizovat Janáček, že by bylo při šestnácti představeních, následujících téměř den po dni, tak plno, jak bylo v kostele sv. Václava na Glassovi. A pokud ne, tak proč...

A potom se samozřejmě naskýtá další přemítání: Zůstane **Ostravě** zvědavost a progresivnost, se kterou hledá a nachází díla dvacátého a jedenadvacátého století (a se kterou se současně jako jediné tuzemské divadlo pustila v roce 2024 do kompletu Smetanových děl), až jednou nebude ředitelem Jiří Nekvasil? Zůstane Brno primát v Janáčkově, až se za pár let Martin Glaser a Jiří Heřman přesunou do Prahy? Bude se Janáček obecně hrát čím dál víc a s přirozeným masivnějším ohlasem? Vráti zároveň tato dvojice pražskému **Národnímu divadlu** ambici inscenovat zejména českou klasiku bez excesů, které do ní teď vnáší režisér Calixto Bieito? A bude to tak jednou provždy, že v operním repertoáru budou i přes podobné občasné objevy spojené s pořadatelským riskem, jako jsou Glass nebo Ostrčil, převažovat opery od Verdiho, Pucciniho, Mozarta a Bizeta? Nebo se repertoár bude proměňovat a bude jednou třeba Jenůfa tak obecně přístupná a počtem představení jedna z nejhranějších jako Carmen?

.....

Věděli jste, že...

...v roce 1920 v pražském **Národním divadle** světovou premiéru Janáčkovy opery Výlety páně Broučkovy dirigoval Otakar Ostrčil?

...Ostrčilova Legenda z Erinu měla naopak premiéru v roce 1921 v Brně, protože skladatel v době šéfování Opeře ND v letech 1920 až 1935 nechtěl svá díla v Praze prosazovat, a že v **Národním divadle** se hrála až roku 1923?

...Leoš Janáček byl podle slov Philipa Glasse inspirací pro moderní skladatele, protože jeho přístupy předjímaly současnou estetiku? A že si z českých skladatelů cení nejvíc Janáčka i on sám?

Foto/zdroj: archiv KlasikyPlus.cz., Petr Veber, Veronika Veber Paroulková, Martin Popelář / **NDM**, Fb Divadla, Petr Neubert / ND Praha

prostředí. V případě aktuální brněnské inscenace je režie **Marina Glasera** i po deseti letech od podzimní premiéry v roce 2015 stále komunikativní a fungující. V sobotu 18. října do pravidelného uvádění opery vstoupili tři noví pěvci – **Kateřina Kněžíková** jako Jenůfa, **Jana Hrochová** jako Kostelníčka a **Aleš Brisecín** jako Števa – a hudební vedení nově naplno převzal **Robert Kružík**. Jenůfa byla v dojemných emocích přesná a věrohodná, Kostelníčka tentokrát byla méně panovačná a strach budící, nevyčnívala tolik. Pěvecky se obě debutantky vyznamenaly. Kateřina Kněžíková Jenůfu nezpívala úplně poprvé, i když v Brně ano, ale zvláště u Jany Hrochové je nutné ocenit, jak se s úplně novou postavou popasovala a že není za vrcholem jako některé jiné její představitelky – že ji opravdu zpívá. A Aleš Brisecín? Stejně jako **Jaroslav Březina** coby introvertní Laca, imponuje v roli lehkovážného šohaje jak hereckou, tak hlasovou způsobilostí. Zvláště vezmou-li se v úvahu už tolikrát odzpívané roky života obou zralých padesátníků.

Janáčkově divadlo bylo v podstatě vyprodané, obavy, že Janáček je takový nějaký těžký a moderní, zůstaly stranou; v jeho Brně patrně ani nejsou obecně tak rozšířené, ale neznamena to, že by v tuzemsku už vůbec neexistovaly. Určitě se na ně dá ještě stále narazit. A přitom zrovna její pastorkyňa, už stodvacetiletá, je tak přístupná...! Zvláště když se podaří podobná inscenace, jako je ta brněnská: napojená vizuálně – v krojích, scénograficky i v přirozeně psychologickém výkladu příběhu – na realistickou tradici, ale přitom nijak konzervativní, zaprášená či nenápaditá. Je plná jablek v prvním dějství, trochu dráždí posouvajícími se malými průchozími místnostmi v dějství druhém a využívá šikovně propadlístě v dějství třetím: když všechno předchází utrpení s účastníky svatby i s Kostelníčkou zmizí Lacovi s Jenůfou ze života a oni dva náhle sami, ruku v ruce, odcházejí úplně prázdným setmělým jevištěm vstříc nové budoucnosti. Jde o jedno z nejzdařilejších divadelních řešení závěrečné katarze.

V případně podobného ztvárnění Janáčkovy hudebně i dramaticky geniální opery nejsou na místě ani výhrady, ani obavy. Na podobném představení si přijdou na své jak ti, kdo na operu chodí a dokonce třeba *Jenůfu* viděli už mnohde a mnohokrát, i ti, kdo si přišli pro první zkušenosti. Otázka k úvaze: jak to zařídit, aby právě takhle byla operní díla prezentována? Aby nebylo pochyb, že se klasika a současný přístup mohou setkat a protnout? Že není potřeba vykládat všechna díla „nově“ takovým způsobem, aby byl popřen některý z parametrů, například logický a věrohodný děj a přirozená psychologie? Jak to zařídit, aby opera nutně nemusela být plná vyhrčeného přehánění a úletů jen proto, že režisér hledá cosi absolutně originálního, dosud neviděného... a patrně ani neposlouchá hudbu? **Národní divadlo Brno** ukazuje, že klasika – a *Jenůfa* jí už dávno je – může žít i docela normálně, aniž by šokovala. A aniž by přitom nudila.

v pondělí 20. října vyvrcholí ve Varšavě Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina. Sítím pětasmadesáti klavíristů z celého světa, kteří...

[Číst dál...](#)

Šedesáté Concertino Praga vrací do hry dechové nástroje

20. říjen 2025 16:20

Jubilijní ročník mezinárodní soutěže mladých hudebníků Concertino Praga nabídne v roce 2026 mimořádně široké pole účasti. Pořadatelé...

[Číst dál...](#)

Doporučené

Vzdělání doplněno. Cerhova Zrcadla na Hudebním fóru Hradec Králové

23. říjen 2025 09:18

„V hledišti se usadili lidé, kteří dobře věděli, na co jdou a co mohou čekat.“ „Provedení Zrcadel...

[Číst dál...](#)

Originalita v klasické fazě. Quasi trio potěšilo i příjemně překvapilo

22. říjen 2025 17:00

„Následovalo naprosto vrcholné provedení Fantazijních kusů pro klarinet a klavír Roberta Schumanna.“ „Program lákal na balkánský folklór...

[Číst dál...](#)

Padesát let. Vždy v úterý

22. říjen 2025 11:12

„Že ve sboru zpívá desítka žen, které v něm působí od počátku až dosud, je už opravdu hodno...

[Číst dál...](#)

Nejčtenější

Jeníček s Mařenkou se dočkali. Plzeňská inscenace je pěkná, snad jen dvě výhrady...

22. říjen 2025 09:21

„Hostující režisér Štěpán Pácl akcentoval v pohádkovém příběhu dva aspekty – sociální a psychologický.“ „Richard Samek sí...

[Číst dál...](#)

Opera pražského **Národního divadla** uvedla v říjnu v historické budově na vltavském nábreží podruhé po sto letech raritně a záslužně **Legendu z Erinu Otakara Ostrčila**. Operu expresivní a symfonickou, nepřilíš zpěvnou a hudebně nijak podmanivou či zapamatovatelnou, a přece sugestivně poutavou: dávnověce temnou a tragicky vášnivou. Námět je vzat z irských legend romanticky zpracovaných Juliem Zeyerem. Příběh bez kladných hrdinů se točí kolem lásky, zrady a pomsty i kolem nadpřirozeného daru a má v sobě syrovou ponuřost a tragiku. Jako čistokrevný severský mýtus je to v české opeře námět docela ojedinělý.

Skladatel příběh oděl a podpořil rozmáchlou, a přece strohou hudbou, která jakoby nehledí na potřeby operního provozu a také se ani trochu nepodbízí posluchačům. Orchestr někdy přehlušuje pěvecké party. Pěvce ostatně Ostrčilova melodicko-harmonická invence ani příliš nevede; je poměrně nevstřícná, tonálně rozvolněná, značně upovídaná, složitá, symfonicky samostatná, vpřed tekoucí, tvrdá a také trochu upracovaná. Jde ovšem o hudbu, která jakožto nová věcnost a expresionismus patří k době vzniku stejně typicky jako neoklasicismus, jazzové inspirace či dada. Tedy o hudbu neznějící nijak překvapivě, jakkoli asi mnohý divák připustí, že na začátku dvacátých let vznikala i o dost „jedlejší“ tvorba než ta Ostrčilova. Maně při jejím poslechu přijde na mysl z romantiků Tristan Richard Wagner a dramata Zdeňka Fibicha a z Ostrčilových současníků Alban Berg nebo Paul Hindemith. Každé přirovnání však kulhá. Wagner je přes všechno vizionářství melodičtější a Fibich samozřejmě harmoničtější a konvenčnější.

Hudba Otakara Ostrčila z konce druhého desetiletí dvacátého století má své slabiny a úskalí, asi větší než Bergova a Hindemithova z dvacátých let, není na první poslech charakteristická ani bezprostředně dramaticky působivá, ale přesto je autorsky svěbytná. Možná je dokonce **Legenda z Erinu** charakteristická právě absencí uchopitelnosti, vstřícnosti, služebnosti a libivosti... Po nedělním večeru 26. října se v listopadu uskuteční ještě dvě představení, prozatím (a možná už navždy) poslední. Otázka, na kterou recenzenti museli narazit a narazili, zní: má vůbec smysl něco podobného a pro tak malý časový dosah oživovat?

Odpověď budiž kladná. I kdyby se po této hrdce několika výlučných představení za **Legendou z Erinu** definitivně zavřela opona, stálo to za to. Nejen jako nezastupitelná kulturní služba první scény a jako hudební objev, který vybral, prosadil a obětavě nastudoval Robert Jindra, ale i díky barvitě a zcela adekvátní vizuální podobě, za kterou stojí režisér **Jiří Heřman**, scénograf Dragan Stojčevski, Daniel Tesař za světelný design a s nimi ještě několik dalších – kostýmy, video, zřejmě i umělá inteligence... Dílo díky nim získalo maximum možné pozornosti.

Má smysl oživovat, co je mrtvé?

19. říjen 2025 15:45

„Problém Ostrčilovy opery začíná již u volby libreta.“ „Je nepochybné, že Robert Jindra je v Národním divadle člověk...

[Číst dál...](#)

Carmen jako námět pátého Ctěnického hudebního festivalu

18. říjen 2025 09:10

Letošní pátý ročník Ctěnického hudebního festivalu se koná v sále Kočárovna v Zámeckém areálu Ctěnice v Praze-Vinohrady...

[Číst dál...](#)

RozhovorPlus

Tadeáš Hoza: Písň bez prožitku jsou jen prázdná slova

23. říjen 2025 11:04

„Janáčková opera je skvost, takový malý brilliant ve světovém kontextu a věřím, že je tak široce vnímán...

[Číst dál...](#)

Tomáš Kačo: Improvizace je svoboda. V rámci stylu, který hraju, špatná nota neexistuje

20. říjen 2025 13:50

„Styl vyučování na Berklee a celá tamní mentalita vzdělávání je diametrálně odlišná.“ „Hodně se zapomíná na to,...

[Číst dál...](#)

Haasovci: Martinů jsme objevovali pomalu, po malých soustech

19. říjen 2025 11:50

„Jsme ochotni jít až na hranu.“ „Nečteme partitury laxně.“ „Odezva, speciálně po pátém kvartetu, je na Martinů...

[Číst dál...](#)

Dirigent si prostřednictvím této konkrétní partitury doslova vyvzdoroval a vynutil pozornost Ostrčilovu odkazu, při představeních všemi těžce odpracovanou. Ale kdo jiný by měl realizovat takové objevy, i kdyby třeba nakonec nevedly k získání nového repertoárového kusu, než Národní divadlo?! A dokonce s těmi nejlepšími uměleckými silami, což se stalo. Kdyby za tímto uměleckým činem nestál sám hudební ředitel, kdyby za režijní a vizuální podobu neodpovídali lidé mající prověřený kredit těch s největší fantazií a tvůrčí potencií, kdyby nezpívali ti nejznámější ze sólistů, jako jsou **Alžběta Poláčková, Jiří Brückler, Peter Berger, Svatopluk Sem, František Zahradníček** a **Lukáš Bařák** (a s nimi skvěle česky deklamující Američan **Seth Carico**), byl by účinek a dopad tak specifické opery mnohem zanedbatelnější.

Takže otázka k úvahám: bylo to takhle správně? Samozřejmě, že se podobné projekty nijak snadno neprodávají, i proto je počet představení tohoto titulu tak malý. Celková bilance Národního divadla však určitě s občasnými podobnými donkichotskými počiny, z ryze ekonomického hlediska zcela určitě ztrátovými, musí počítat – a zřejmě jako se svého druhu veřejnou službou naštestí počítá.

Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě také sahá pravidelně po dílech, která se běžně nehrají. Viděli jsme tam Brittena, Prokofjeva, Hindemitha, Meyerbeera, Martinů, Křičku, Haase, Krásu, Ullmanna a mnohé další... Tentokrát **Jiří Nekvasil** sáhl do současnosti: po **Philipu Glassovi**, po opeře *Proces* z roku 2014. Námět pocházející od **Franze Kafky**, patřícího do české, respektive pražské literatury, je samozřejmě důvodem. Glassova hudba je ovšem také důvodem. Od Einsteina na pláži z roku 1976 už jeho katalog operních děl čítá tři desítky titulů. Stal se díky tomu zřejmě nejhranějším operním skladatelem současnosti. A příklonem k repetitivně minimalistické, tedy výrazně úsporné a opakující se hudbě, se kdysi nějakým zázrakem dotkl podvědomí posluchačů tak silně, že se k jeho hypnoticky nekonečným konsonancím stahují tak nezadržitelně, jak hlodavci za pišťalou krysaře.

VideoPlus

VideoPlus | Jiří Chvála: Dvaadevadesát let ve dvou dílech

9. červenec 2025 10:01

Málčko měl na české hudební prostředí tak pozitivní vliv jako sbormistr Jiří Chvála. Za pětadesát let odchoval...

[Číst dál...](#)

VideoPlus | Simona Šaturová: Zpívání nesmí bolet

21. červenec 2025 19:11

Sopranistka Simona Šaturová, která je hostem Pikniku s KlasikouPlus.cz, zastává názor, že zpěv musí být naprosto přirozený,...

[Číst dál...](#)

VideoPlus | Marek Šulc: Smetanova Litomyšl? Mít otevřené dveře pro každého

10. červenec 2025 11:46

Marek Šulc, umělecký ředitel Národního festivalu Smetanova Litomyšl, který je hostem Pikniku s KlasikouPlus.cz, nemá rád stavění světa...

[Číst dál...](#)

AudioPlus

AudioPlus | Robert Kružík: K Janáčkově mám jako Brňák úzký vztah

13. říjen 2025 08:04

Jednou za deset let Nadace Leoše Janáčka uděluje Cenu sira Charlese Mackerrase. Jejím druhým laureátem se v říjnu...

[Číst dál...](#)

AudioPlus | Eva Strejcová: Chopin mě i po varšavské soutěži baví

11. říjen 2025 08:53

Mezi šestašedesáti klavíristy, vybranými na jaře z rekordního počtu více než šesti set přihlášených z celého světa, byla studentka...

[Číst dál...](#)

AudioPlus | Tomáš Hanus: Ve Vídni chtějí Prodanou nevěstu jako stálou součást repertoáru

Libreto scenáristy a dramatika *Christophera Hamptona* napsané podle stejnojmenného románu Franze Kafky má jako středobod Josefa K, bez vysvětlení zatčeného, ale ponechaného zároveň bez jakýchkoli záchytných bodů na svobodě. Nepochopitelný soudní systém, všudypřítomná byrokracie a nemožnost najít cestu ven, tedy naprostá existencionální bezmoc, působí velmi snově a surreálně, na rozdíl například od Julietty George Neveuxe a Bohuslava Martinů však navíc nijak poeticky a lyricky, ale spíše naprosto iracionálně a přes občasnou pokřivenou humornost absurdity i dost hororově. Přitomno je skryté napětí, které je stejně nepojmenovatelné a neuchopitelné, jako je zrádná Glassova hudba, prokluzující mezi prsty.

Glassův *Proces* měl premiéru v říjnu 2014 v londýnském Linbury Theatre, v Ostravě se hrál v české premiéře. Umístění inscenace do sakrálního prostoru starobylého katolického kostela sv. Václava – s podíem pod varhanní emporou, s hudebníky za jevištěm a s diváky sedícími ve střež vyvýšených řadách sedadel zády k oltáři – podpořilo extravagantnost a mnohoznačnost díla. Běžné divadelní prostředí by mohlo svádět k povrchnějšímu diváckému přístupu, respektive k potřebě inscenaci hluboce propracovat. Dané scénografické řešení Davida Baziky si divák vtáhlo z velké části samo a divadelních a hereckých prostředků stačilo méně. Nevelký kostel nápomocně omezil auditorium a navazující pocit při vnímání produkce na komorní rozměry. Dirigent Bruno Ferrandis řídil vše dopodrobna, mimořádně fyzicky a zaujatě, zcela na očích publika. Jiří Nekvasil se režii přimkl k oproštěnému zvuku a epizodickému rozvrhu scén kongeniálně. Byl z toho i 17. října magický večer s podmanivou hudbou tvořenou několika nástroji a se zjednodušeným, ale o to přímočařejším spektáklem téměř středověce lidového charakteru. Obojí se zadíralo pod kůži se značnou intenzitou.

V Praze se doposud hrály tři Glassovy opery: v roce 1999 *Pád domu Usherů*, v roce 2003 *Kráska a zvíře* a v roce 2005 *V kárném táboře*. U všech tří produkcí byl **Orchestr Agon** a dirigent **Petr Kofroň**. V Ostravě se operní Glass teď hrál poprvé, přičemž kontextem ovšem je, že se hudba tohoto amerického skladatele, letos osmaosmdesátiletého, už opakovaně objevila na **Ostravských dnech**, festivalu „nekompromisních děl 20. a 21. století“. Například v roce 2013, za jeho zásadního interpretačního příspěvku, v podobě pětihodinové skladby *Hudba ve dvanácti částech*. Je tedy i v Národním divadle moravskoslezském na co navazovat.

Otázkou k úvahám je, jestli by Glassův *Proces* fungoval v Ostravě podobně vydařeně někde jinde, na nějaké komorní divadelní scéně. A jak by fungoval v Brně nebo v Praze... Ale otázkou je také, jestli posluchači přijde na mysl, že jde o avantgardu? Vždyť je to tak podpásově poslouchatelné! Pak pochopitelně člověka napadne, zda by dokázal publikum tak elektrizovat Janáček, že by bylo při šestnácti představeních, následujících téměř den po dni, tak plno, jak bylo v kostele sv. Václava na Glassovi. A pokud ne, tak proč...

součást repertoáru

6. říjen 2025 16:05

Tomáš Hanus, dosluhující umělecký šéf Velšské národní opery v Cardiffu a hlavní hostující dirigent Islandského symfonického orchestru, připravil...

[Číst dál...](#)

SeriálPlus

Pohledem Petra Vebera (69)

Tři opery, tři světy. Janáček, Ostrčil a Glass

23. říjen 2025 17:30

„Finále Jenůfy v režii Martina Glasera je jedním z nejzdařilejších divadelních řešení závěrečné katarze této opery.“ „I kdyby se...

[Číst dál...](#)

Smetana v souvislostech (10)

Karel Svolinský a Smetanovy opery

21. říjen 2025 14:30

„Do divadelního světa vstoupil ve svých 44 letech už jako zralý a uznávaný umělec. Jeho jevištní práce...

[Číst dál...](#)

Pohledem Jiřího Vejvody (77)

Od fanfár k Novosvětské. Závěrečný koncert LVHF

20. říjen 2025 09:56

„Slovenskou filharmonii, jejíž mohutný zvuk rázem zaplnil rozměrný prostor Zámecké jízdárny ve Valticích, vedl Tomáš Brauner jistými,...

[Číst dál...](#)

MladíPlus

Brněnská ZUŠ Veveří míří s baletní premiérou na Moravský podzim

21. říjen 2025 14:00

Pětasedmdesáté výročí oslavující ZUŠ Veveří v Brně připravila umělecký projekt, který překračuje očekávání, která by mohla být...

[Číst dál...](#)

Ostrava přivítá velké dechové orchestry. Soutěž ve Vesmíru nabídne i světovou

